

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247362

วช.
NRCT

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ทางสายกลาง

ความรู้

รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง

คุณธรรม

ซื่อสัตย์สุจริต อดทนอดกลั้น สติปัญญา แบ่งปัน

นำไปสู่

เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม

สมดุล/พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

รายงานการวิจัย

ผลของการเรียนด้วยนวัตกรรมการเรียนรู้อัตนึ่งที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย สำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืนของผู้เรียน

The Effect of Learning Innovation Integrated with Sufficiency Economy, Moral and Thai Values for Balance and Sustainable Development

อาจารย์ ดร.อิสรา ก้านจักร
รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ชัยเจริญ
อาจารย์ ดร.จารุณี ชามาตย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุดใจ ศรีจามร

โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย ประเภทอุดหนุนทั่วไป
จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

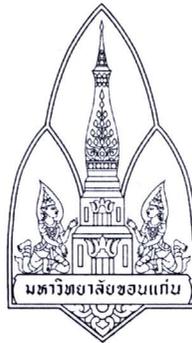
600252348

249362

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247362

รายงานการวิจัย

ผลของการเรียนด้วยนวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุล
และยั่งยืนของผู้เรียน

The Effect of Learning Innovation Integrated with Sufficiency Economy,
Moral and Thai Values for Balance and
Sustainable Development

อาจารย์ ดร.อิสรา ก้านจักร
รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ชัยเจริญ
อาจารย์ ดร.จารุณี ชามาตย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุดใจ ศรีจามร

โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย ประเภทอุดหนุนทั่วไป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. 2554

รายงานการวิจัย

ผลของการเรียนด้วยนวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุล
และยั่งยืนของผู้เรียน

The Effect of Learning Innovation Integrated with Sufficiency Economy,
Moral and Thai Values for Balance and
Sustainable Development

อาจารย์ ดร.อิสรา ก้านจักร
รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ชัยเจริญ
อาจารย์ ดร.จารุณี ชามาศย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุดใจ ศรีจามร

โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย ประเภทอุดหนุนทั่วไป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. 2554

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยเรื่องผลของการเรียนด้วยนวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืนของผู้เรียน เป็นส่วนหนึ่งของชุดโครงการวิจัย เรื่อง “การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน” เป็นชุดโครงการวิจัยที่มี จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรม และค่านิยมไทย รายงานการวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของชุดโครงการวิจัยฯ ซึ่งประกอบด้วยโครงการวิจัยย่อย 6 โครงการ ได้แก่ โครงการวิจัยที่ 1: ศึกษาสภาพบริบทของโรงเรียนและปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย โครงการวิจัยที่ 2: ศึกษาและถอดภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรม และค่านิยมไทย โครงการวิจัยที่ 3: การออกแบบและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน โครงการวิจัยที่ 4: การพัฒนาแนวคิดและแนวปฏิบัติของครูผู้สอนเกี่ยวกับนวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน โครงการวิจัยที่ 5: ผลของการเรียนด้วยนวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืนของผู้เรียน และโครงการวิจัยที่ 6: สังเคราะห์โมเดลต้นแบบของนวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยนำผลการวิจัยและข้อค้นพบในแต่ละโครงการวิจัยย่อยมาเป็นพื้นฐานในการออกแบบการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน อันจะนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการที่ร่วมศึกษาวิจัยและให้ความร่วมมือได้เข้าไปทำการศึกษาในโรงเรียน ขอขอบคุณคณะครูและนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการทุกคนที่เสียสละเวลาในการให้ข้อมูล ให้สัมภาษณ์ รวมทั้งจัดหาเอกสารต่างๆ ของโรงเรียนให้คณะผู้วิจัยได้ศึกษา คณะผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความร่วมมืออันดีของโรงเรียนทุกแห่ง และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติและมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัย ประเภททุนอุดหนุนทั่วไป ประจำปีงบประมาณ 2552 และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ให้ความสนับสนุนการศึกษาวิจัย ตลอดจนความ

ร่วมมืออันดียิ่งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 และเขต 4 สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ข้อค้นพบที่ก่อให้เกิดประโยชน์ของงานวิจัยฉบับนี้ จะเป็นแนวทาง
สำหรับนักการศึกษา ครูผู้สอน ผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ที่สนใจ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนา
การจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการ
พัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน

รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ชัยเจริญ
ผู้อำนวยการชุดโครงการวิจัยฯ
sumalee@kku.ac.th

อิศรา ก้านจักร สุมาลี ชัยเจริญ จารุณี ชามาตย์ และสุดใจ ศรีจามร. (2554). ผลของการเรียนด้วยนวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืนของผู้เรียน. รายงานการวิจัยโครงการวิจัยประเภททุนอุดหนุนทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

บทคัดย่อ

247362

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสร้างความรู้และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนที่เรียนด้วยนวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 (ป.4, 5, 6) รูปแบบการวิจัยที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ การวิจัยก่อนการทดลองแบบกลุ่มเดียวที่มีการทดสอบก่อนและหลังเรียน (One group pretest-posttest design) ผลการวิจัย พบว่า ผู้เรียนพยายามปรับโครงสร้างทางปัญญาให้เข้าสู่ภาวะสมดุล ในสองวิธีการคือ การดูดซึมความรู้ และการปรับเปลี่ยนความรู้ ตามหลักการของเพียเจต์ สำหรับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนแต่ละด้าน พบว่า ด้านการคิด ผู้เรียนมีการคิดเชิงวิเคราะห์ เชิงเหตุผล และเชิงวิพากษ์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนการคิดหลังเรียนของทุกโรงเรียนสูงขึ้น ด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับค่านิยมไทย 5 ประการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ดี ในทุกด้านและทุกระดับชั้น และด้านคุณลักษณะตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน และมีเงื่อนไขความรู้คู่คุณธรรม

นร ๑๕๕๒

นร ๑๕๕๔

๑๖๑ ๑๕๕๔

Khanjug, Issara; Chajaroen, Sumalee; Samat, Charuni; and Seeja-morn, Sudjai. (2011).

The Effect of Learning Innovation Integrated with Sufficiency Economy, Moral and Thai Values for Balance and Sustainable Development. Faculty of Education, Khon Kean University.

ABSTRACT

247362

The purpose of this study aimed to study the knowledge construction process and desired characteristics such as moral and Thai value of the learners who learning with the learning innovation integrated with sufficiency economy, moral and Thai values. The target group was 4-6 graded students from 10 schools, total of 811 students in primary school level under the office of Kalasin educational service area 1, Khon Kean educational service area 1 and 4. Pre-experimental design, One group pretest-posttest design was employed in this study. The result revealed the learners' knowledge construction process that they were trying to discover the answer by assimilation and accommodation. For the desired characteristics were shown that the average scores of analytical thinking, reasoning thinking and critical thinking were high. And the average scores of moral and Thai value of the learners were at good level, the learners' moral and Sufficiency economy characteristics also found.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
3. ขอบเขตของการวิจัย	3
4. นิยามศัพท์เฉพาะ	4
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
1. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	7
2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความรู้และคุณลักษณะที่พึงประสงค์	17
3. คุณธรรมและค่านิยมสำหรับสังคมไทยที่พึงประสงค์	40
4. ภูมิปัญญาไทย	50
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	57
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	84
1. กลุ่มเป้าหมาย	84
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	85
3. รูปแบบการวิจัย	85
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและการพัฒนา	85
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	89
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	91

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	92
1. ผลการศึกษากระบวนการสร้างความรู้ของผู้เรียนที่เรียนด้วยนวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย สำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน	92
2. ผลการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการคิด ด้านค่านิยมไทยพื้นฐาน 5 ประการ ด้านคุณลักษณะตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และด้านคุณธรรม 8 ประการของผู้เรียนที่เรียนด้วยนวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย	101
3. อภิปรายผลการวิจัย	121
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย	126
1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	126
2. วิธีการดำเนินการวิจัย	126
3. สรุปผลการวิจัย	130
4. ข้อเสนอแนะ	132
บรรณานุกรม	133
ประวัติคณะผู้วิจัย	141

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียนของโรงเรียน เป้าหมาย 101
ตารางที่ 4.2	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการคิดวิพากษ์ก่อนและหลังเรียนของโรงเรียน เป้าหมาย 102
ตารางที่ 4.3	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการคิดเชิงเหตุผลก่อนและหลังเรียนของโรงเรียน เป้าหมาย 102
ตารางที่ 4.4	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์ การคิดวิพากษ์ และการคิดเชิง เหตุผลก่อนและหลังเรียนของโรงเรียนเป้าหมาย 103
ตารางที่ 4.5	แสดงค่าเฉลี่ยผลระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับค่านิยมด้านการพึ่งตนเองชั้น มัธยม และมีความรับผิดชอบของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 104
ตารางที่ 4.6	แสดงค่าเฉลี่ยผลระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับค่านิยมด้านการประหยัดออม ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 105
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าเฉลี่ยผลระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับค่านิยมด้านการมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมายของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 106
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าเฉลี่ยผลระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับค่านิยมด้านการปฏิบัติตาม คุณธรรมของศาสนาของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 106
ตารางที่ 4.9	แสดงค่าเฉลี่ยผลระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับค่านิยมด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 107
ตารางที่ 4.10	แสดงค่าเฉลี่ยผลระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับค่านิยมด้านการพึ่งตนเองชั้น มัธยมและมีความรับผิดชอบของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 108
ตารางที่ 4.11	แสดงค่าเฉลี่ยผลระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับค่านิยมด้านการประหยัดออม ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 108
ตารางที่ 4.12	แสดงค่าเฉลี่ยผลระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับค่านิยมด้านการมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมายของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 109
ตารางที่ 4.13	แสดงค่าเฉลี่ยผลระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับค่านิยมด้านการปฏิบัติตาม คุณธรรมของศาสนาของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 110
ตารางที่ 4.14	แสดงค่าเฉลี่ยผลระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับค่านิยมด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 111

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 4.15	แสดงค่าเฉลี่ยผลระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับค่านิยมด้านการพึ่งตนเองชั้น หมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	112
ตารางที่ 4.16	แสดงค่าเฉลี่ยผลระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับค่านิยมด้านการประหยัดอดออม ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	113
ตารางที่ 4.17	แสดงค่าเฉลี่ยผลระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับค่านิยมด้านการมีระเบียบ วินัยและเคารพกฎหมายของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	114
ตารางที่ 4.18	แสดงค่าเฉลี่ยผลระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับค่านิยมด้านการปฏิบัติตาม คุณธรรมของศาสนาของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	114
ตารางที่ 4.19	แสดงค่าเฉลี่ยผลระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับค่านิยมด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	115

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 2.1	แผนภูมิปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	11
ภาพที่ 2.2	แนวคิดทฤษฎี Cognitive Constructivism	12
ภาพที่ 2.3	แนวคิดทฤษฎี Social constructivism	14
ภาพที่ 2.4	กระบวนการเกิดและการสืบทอดภูมิปัญญา	19
ภาพที่ 2.5	ความสัมพันธ์ของภูมิปัญญาไทย	21